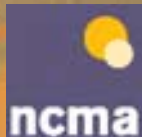

A Guide for Parents
Arweiniad i Rien

Choosing a Home-based Childcarer

Dewis Gofalwr Plant
sy'n gweithio yn y
Cartref

Contents Cynnwys

Childminders and nannies – what’s the difference?	4
Gwarchodwyr plant a nanis – beth yw’r gwahaniaeth?	28
Where to start looking	10
Ble mae dechrau chwilio	34
Choosing a childminder	14
Dewis gwarchodwr plant	38
Choosing a nanny	18
Dewis nani	42
Making it work	22
Sicrhau bod y trefniant yn gweithio	46
Help with the costs of childcare	26
Cymorth gyda chostau gofal plant	50
My interview notes/Fy nodiadau yn ystod cyfweiliad	52
The terms of registration of various categories/ Amodau cofrestru gwahanol categorïau	54

All pictures in this booklet are of NCMA home-based childcarers and the children they care for.

Gofalwyr plant yr NCMA sy’n gweithio yn y cartref, ynghyd â’r plant y maent yn gofalu amdanynt, sydd yn yr holl luniau a geir yn y llyfryn hwn.

**Childminders and
nannies – what's
the difference?**

If you are a parent planning to return to work or education, sooner or later you will need to start thinking about childcare. Choosing the best childcare for your child and family is one of the most important decisions you'll make.

Using childcare in a home environment can be more flexible than some other forms of childcare. Also, the children can enjoy real-life learning experiences like cooking, shopping, gardening, mealtimes and outings to the park and library. The childcarers can be spontaneous too – an unexpected sunny or snowy day is a great opportunity for outdoor play and learning. They are ideally placed to look after disabled children, taking into account their individual needs. And if the children are feeling tired or under the weather, they can curl up and take it easy.

Once you've made the decision that you want childcare in a home environment, you will need to decide between a childminder and a nanny. Childminders work in their own homes while nannies work in the home of the children they are looking after. Childminders usually look after children from other families as well as yours, while nannies will usually work just for one family at a time.

Registered childminder

Registered childminders are generally self-employed and usually work in their own homes caring for other people's children. Childminders who care for children under the age of 8 are required, by law, to be registered and inspected by Ofsted in England or in Wales by the Care Standards Inspectorate for Wales (CSIW). All new childminders must complete the introduction to Childcare Practice (Home-based) training course and may hold other relevant qualifications. All registered childminders should have public liability insurance, a health check, and an enhanced Criminal Records Bureau (CRB) disclosure, and a valid first-aid certificate for people who work with children.

THE ADVANTAGES OF USING A CHILDMINDER ARE THAT:

- ✓ they are registered with, and regularly inspected by, Ofsted or CSIW
- ✓ your child can form a close, one-to-one relationship with their carer
- ✓ they are usually self-employed
- ✓ siblings can be looked after together
- ✓ they have had a medical check
- ✓ they have their own public liability insurance
- ✓ they have a valid first-aid certificate
- ✓ they can offer flexible hours
- ✓ your child will mix with children of different ages from other families
- ✓ they care for small groups of children so they can take into account the individual needs of each child
- ✓ your child will be looked after in a home-from-home environment
- ✓ your child is cared for in their own community and can easily take part in local clubs and activities.

Nanny

A nanny works in a family’s home, caring for their child or children. Some nannies live in, others come to work daily, and others work for two or more families. Unlike childminders, nannies do not have to be registered and inspected. Many nannies are trained but there are no legal requirements for training, the number of children they look after, or for a CRB disclosure.

THE ADVANTAGES OF EMPLOYING A NANNY ARE:

- ✓ your child can form a close, one-to-one relationship with their carer in your own home
- ✓ your child has their own toys, books, food and so on, close at hand
- ✓ siblings can be looked after together
- ✓ you have a high degree of control over your child’s routine, diet, activities and play environment
- ✓ nannies can offer more flexible hours than some other forms of childcare
- ✓ nannies can offer evening babysitting, look after your child when you’re away, or go with you on holiday
- ✓ you and your child don’t have to travel to the childcare setting
- ✓ your child is cared for in their own community and can easily take part in local clubs and activities
- ✓ they can look after your children when they aren’t well.

Over-7s childminder

Childminders who care only for children aged 8 or over do not have to be registered or inspected by Ofsted or CSIW and are not governed by national standards for childminding.

Over-7s childminders provide care before and after school, taking children to their after-school activities.

THE ADVANTAGES OF USING AN OVER-7s CHILDMINDER ARE THAT:

- ✓ they are usually self-employed
- ✓ your child will be looked after with children of a similar age
- ✓ they can provide before and after school and school holiday cover
- ✓ they can offer more flexible hours than some other forms of childcare
- ✓ your child will be looked after in a home-from-home environment in small groups often receiving one-to-one attention
- ✓ your child is cared for in their own community and can easily take part in local clubs and activities.

Approved childcarers

In England, nannies and over-7s childminders can choose to be approved. This is a voluntary option for childcarers who are not required by law to register. To become approved, nannies and over-7s childminders must have a recognised childcare qualification or have taken an introductory childcare course, hold a valid paediatric first-aid certificate, and have an enhanced Criminal Records Bureau disclosure. A similar scheme is currently being developed in Wales.

For more information about the Childcare Approval Scheme in England visit www.childcareapprovalscheme.co.uk.

**Where to
start looking**

Before you start to look for a childminder or nanny, think about what kind of person you want to care for your children. What level of qualification or experience is important to you? What activities do you want them to do with the children? Think about your own parenting style and whether you'd like someone to match or complement you.

To find both childminders and nannies, the best place to start is by asking people you know. Tell colleagues, friends and families that you are looking for childcare. They may be able to recommend a childminder or nanny. But stay focused – at the end of the day, it's your decision and what's right for your neighbour may not be right for you.

Finding a childminder

Your local Children's Information Service (CIS) can give you a list of registered childminders with places available. It may also have extra information such as which schools and playgroups they can drop off and pick up from or whether they have a garden or pets.

You can find the details of your nearest CIS and search for childminders on the ChildcareLink website at www.childcarelink.gov.uk or call the Children and Families Division on 029 2082 6802.

To find an over-7s childminder, you could try your local school to see if they know of any or keep a list.

Finding a nanny

Advertise in your local paper or specialist working families magazines or contact local colleges that offer childcare courses if you would like to employ someone newly trained. Or you could use a nanny agency. They charge a fee to find you a list of suitable nannies. A good agency will carry out their own checks before adding a nanny to their lists. Find an agency from an internet search, or in specialist working families magazines, or look in the Yellow Pages.

Start early

Some parents are lucky enough to find the right childminder or nanny almost straight away, but it may take several months. Allow time for getting lists of childminders or advertising for a nanny, then drawing up a shortlist and interviewing and selecting. You will also want to give your child plenty of time to settle in with their new carer, so it's wise to start looking early.

What parents say

“We started looking for a childminder three months before I went back to work. We were really lucky, because as soon as I walked into Nicola’s home I felt really comfortable, and she and Jasmine clicked straight away. Knowing my daughter is safe and happy being cared for by Nicola makes it so much easier for me to return to work.”

Mrs HC, Hertfordshire

“My nanny-share arrangement is perfect. Not only is the arrangement cost-effective, but she’s really flexible as well, helping me meet my childcare needs. She’s like a member of the family.”

Mrs KS, Kent

“My daughter’s childminder does so much with her in the school holidays – baking, outings, activities – it’s why we chose her.”

Mrs HG, Leeds

Choosing a childminder

When you have your list of childminders, make a shortlist. This will be easier the more information you have from the CIS. Don't rely entirely on a list of childminders with vacancies, it's best to ring and check as they could have a vacancy coming up in the future. Also, try to be as open minded as you can at this stage. For example, the list may say that a childminder doesn't have a garden, but won't tell you that they take the children every day to the play area across the road.

Make a list of questions to ask the childminder in your first phone call. It can be daunting to know where to start, and having a written list will act as a useful prompt. Mention the age of your child and the days and hours he or she needs to be looked after. You may also want to ask a few brief questions about things that are important to you, for example how much time the childminder spends out and about or what kind of food they prepare.

Remember that if you phone during the day, the childminder is likely to have children around, so always ask if it's a good time to talk and keep your questions short. If the childminder seems suitable, arrange a time and day to visit.

Visiting the childminder

Make appointments to see at least two or three childminders, ideally when the children are there so you can see whether the atmosphere is happy and busy. If you want to talk about anything in more detail, you could arrange a second visit at a quieter time.

Ask the childminder to show you around their house, including the bathroom and the places where your child will eat, sleep and play. Have a look at the toys, books and equipment to make sure everything is clean and safe.

Take your child along if possible so you can see how he or she is welcomed into the group. And don't forget to take a pen and paper so you can make a few notes. If it helps, use the table "My interview notes" on pages 52-53.

NCMA MEMBERS

If your childminder is a member of the National Childminding Association (NCMA), they show commitment to their profession. All members receive regular information to help them offer the best possible service. NCMA's over-7s childminder members also sign up to work towards quality standards covering all aspects of childminding.

CHILDMINDER TRAINING

Childminders can develop their careers by taking training and completing a qualification such as the CACHE Diploma in Home-Based Childcare (previously the Certificate in Childminding Practice). The Diploma is made up of five units which look at different aspects of caring for children.

QUALITY ASSURANCE

NCMA quality-assurance schemes involve rigorous assessment and go further than basic registration. NCMA Quality First is for individual childminders and NCMA Children Come First is for childminding networks. Both schemes support childminders to deliver high-quality childcare, encouraging them to reflect on how they carry out their work and begin a journey of continuing professional development.

Questions to ask

Before you visit, spend some time thinking about all the things you are looking for in a childminder. Make a list of questions – use the ones below as a starting point. Don't worry, childminders are used to this.

THE CHILDMINDER

- ✓ How long have you been a childminder?
- ✓ What do you enjoy most about the job?
- ✓ Why did you decide to become a childminder?
- ✓ Are you a member of NCMA?
- ✓ Do you have any relevant qualifications? What training have you done?
- ✓ Do you belong to a childminding group or network?
- ✓ Are you taking part in a quality-assurance scheme?

THE SETTING

- ✓ How many other children do you look after, how old are they and how long have you been looking after them?
- ✓ Do you have any children of your own and, if so, how old are they?
- ✓ Can you describe a typical childminding day or week?
- ✓ How do you make sure you keep a good working relationship with parents?
- ✓ What arrangements do you have for meals and snacks?
- ✓ What do you consider unacceptable behaviour, and how do you deal with it?
- ✓ Which festivals and special occasions do you celebrate and how?
- ✓ What would you do in an emergency involving yourself or one of the children?
- ✓ Do you ever take the children out in the car and, if so, do you have suitable insurance cover, seat belts and car seats for this?
- ✓ Do you and the children regularly go on outings during the week?
- ✓ Do you ever go on special trips out?
- ✓ Do you have pets or a garden?
- ✓ What do you do about holidays – both ours and yours?
- ✓ How do you make sure the individual needs of each child are met?

THE PAPERWORK

- ✓ Please show me your registration and insurance certificates.
- ✓ Please show me your Ofsted or CSIW inspection report.
- ✓ Can I see any references from parents?

Choosing a nanny

There are several ways to find a nanny. Two of the most popular are through agencies and private advertisements.

There are hundreds of nanny agencies in the UK. Agencies usually charge parents a fee to match them with a suitable nanny and many also offer families an “after care” service, helping make sure the arrangement is successful.

A good agency will carry out several checks before adding a nanny to its books. The nanny may be interviewed, have their employment history and references verified, and have an enhanced CRB disclosure. The agency will also let you know your legal obligations when employing a nanny.

If you advertise for a nanny through publications such as Nursery World or The Lady, or advertise online, you will need to make sure that you thoroughly check all references before appointing a nanny.

Whether you use an agency to find a nanny or advertise for one yourself, you’ll end up with a shortlist to interview.

Interviewing tips

1. Trust your instinct

You'll have a good idea about the kind of person you want to look after your children, but even if the person you interview ticks all the boxes, and has the highest qualifications and recommendations, if it doesn't feel right, keep looking.

2. Get a second opinion

Ask someone else to help you interview – your partner, or a friend or relative. They will help back up your opinion and also act as a witness to everything that is said.

3. Ask them back

It is a good idea to invite your nanny back for a second "working interview" so that they can spend more time with your family.

4. Introduce the children

It's important that your nanny quickly establishes a rapport with your children, and you can often see this on their first meeting. It's up to you when your children and potential nanny meet for the first time, but at the second interview is a good idea as, by then, you'll have had time to make sure you're happy with the candidate(s).

5. Settling-in period

Agree a trial period with your nanny before they accept the job full time. It could be anything from one week to three months. Put this into your contract and pay them during this time.

"Interviewing candidates for a nanny-share with my friend helped us both be clear about what we wanted from the arrangement. Having someone you trust with you really helps when making such a big decision."

Mrs KS, Kent

Questions to ask

Ask the nanny about their skills and experience and personal qualities. Make a list of questions important to you – here are some to get you going:

- ✓ Why did you decide to become a nanny?
- ✓ What do you enjoy most about the job?
- ✓ Tell me about the children you have looked after before.
- ✓ What kinds of activities would you do with my children?
- ✓ What kinds of meals and snacks do you enjoy preparing for the children?
- ✓ What do you consider to be unacceptable behaviour and how do you deal with this?
- ✓ What would you do in an emergency?
- ✓ Where do you like to take the children out?
- ✓ What do you enjoy most about looking after children?
- ✓ Tell me about your biggest achievement since being a nanny?
- ✓ How do you communicate with the parents that you work with?
- ✓ What do you feel are the most important qualities in a good nanny?

MAKE SURE YOU CHECK:

- ✓ references
- ✓ identification, including some with a photograph on
- ✓ their approval certificate if they have one
- ✓ their full, clean driving licence if they have one
- ✓ first-aid certificate
- ✓ any qualification certificates.

MAKE SURE YOU TALK ABOUT:

- ✓ your ideas and rules for behaviour management
- ✓ the hours and duties you expect the nanny to do
- ✓ how much you intend to pay them and how you will pay them
- ✓ keeping your child safe
- ✓ ground rules – this could include rules you expect the children to follow as well as rules that apply to the nanny whilst living in your house
- ✓ use of the car
- ✓ accommodation (if live-in nanny).

Making it work

Take some time to settle your child in with their new childcarer properly. Gradually build up the time you leave them. Start with half an hour or so while you pop out to the shops. Always say goodbye (don't just slip away) and make it clear to your child that you will be coming back. Leave a comfort item or toy with them if they are in the childminder's house or something of yours to look after. When the nanny comes to your house, leave plenty out for them to keep them and the children occupied and having fun.

Agree a "settling-in period" with your childminder or nanny and include this in your contract. This will allow the childcarer or parents to end the arrangements during this time without giving the usual notice.

Contracts

Whether you are employing a nanny or making arrangements with a childminder, it is essential to agree a written contract. This makes everyone's expectations clear from the start. Review your contract regularly and make sure that any changes agreed are written down, signed by both parties and dated.

WHAT TO INCLUDE IN NANNY CONTRACTS

Discuss the job thoroughly with your nanny and make time to go through and agree a contract. The contract will clearly set out all aspects of the job and forms a legally binding agreement between you and your nanny. It should cover:

- ✓ a job description and hours of work
- ✓ salary and agreed method of payment
- ✓ holiday and leave allowances
- ✓ what happens if the nanny or the child is unwell
- ✓ payment of expenses
- ✓ house rules and details of accommodation (if live-in)
- ✓ behaviour management agreements
- ✓ permission for outings, bathing children, applying sun block, taking photographs and so on
- ✓ notice period.

For more information on employing a nanny, read "Employing an Approved Childcarer". To download a copy visit www.childcareapprovalscheme.co.uk and look under FAQs.

WHAT YOU'LL FIND IN A CHILDMINDER CONTRACT

By law, childminders in England and Wales must have a written agreement with the parents or guardians of each child they look after. Many childminders use an NCMA contract, but any document that you both sign will be legally binding. Some things you will need to agree are:

- ✓ how much the childminder charges
- ✓ whether there are extra costs, for example for meals, toiletries or outings
- ✓ the times the childminder is available
- ✓ any extra fees, for example on public holidays or out of usual working hours
- ✓ family holiday arrangements as well as those for the childminder
- ✓ what happens when your child or childminder is sick
- ✓ deposits or retainer fees
- ✓ notice period.

Review your contract

NCMA recommends that you and your childcarer review your contract every six or 12 months. This means you also get a chance to talk about your child's progress and how things are going.

Giving notice

If you (or the childcarer) want to end the contract or change the arrangements, you (or the childcarer) should give the other notice in writing. If you (or the childcarer) are unable or unwilling to wait for the notice period to end, you (or they) must pay the other the childcare fees that would have been due during that notice period.

It's good to talk

Regular communication is essential for keeping a good working relationship with your childminder or nanny. To start with, your childcarer will need to know:

- ✓ any allergies and/or medical conditions your child has
- ✓ foods that he or she particularly likes or dislikes
- ✓ favourite toys, comfort items, activities or books
- ✓ sleeping patterns
- ✓ special words for things.

Then, at the start of the day, don't forget to mention anything that might affect your child's mood or behaviour, such as a bad night's sleep. It is useful to keep a diary where both you and your childcarer can make notes.

Set aside some regular time to talk to your childminder or nanny about your child's progress. Perhaps one evening a week on the phone. Plan longer meetings, maybe every six months or so, to review your contract and talk about any changes you or your childcarer may want to make.

If problems come up

If anything is worrying you, you should speak to your nanny or childminder straight away as worries can sometimes grow out of proportion. Encourage them to do the same. Most difficulties can be solved through a friendly chat, or by referring back to the contract together. Think about whether your complaint is about the childminder or nanny, or the quality of their work.

If a meeting with your childminder or nanny does not solve a problem, you can call the NCMA Information Line free on 0800 169 4486 for advice.

**Help with the
costs of childcare**

Paying for childcare can take a big chunk out of your household income. Make sure you check what financial help is out there before you make any decisions.

If you are using a registered childminder you may be able to claim the childcare element of Working Tax Credit, which is available to parents who use registered childcare. This can help you meet the cost of childcare fees.

For more about tax credits

Call the Tax Credits helpline on 0845 300 3900 (English) or on 0845 302 1489 (Welsh), or visit www.hmrc.gov.uk/childcare

For more about tax and childcare vouchers

See Inland Revenue leaflet IR115 Childcare Provided by Employers or visit www.inlandrevenue.gov.uk/childcare – see guidance for employees.

**Gwarchodwyr plant
a nanis – beth yw'r
gwahaniaeth?**

Os ydych yn rhiant sy'n bwriadu dychwelyd i'r gwaith neu ddychwelyd i fyd addysg, bydd angen i chi ddechrau meddwl am ofal plant yn hwyr neu'n hwyrach. Mae dewis y gofal plant gorau posibl ar gyfer eich plentyn a'ch teulu yn un o'r penderfyniadau pwysicaf y bydd yn rhaid i chi ei wneud.

Gall gofal plant a ddarperir mewn amgylchedd cartref fod yn fwy hyblyg na rhai mathau eraill o ofal plant. Yn ogystal, gall y plant fwynhau profiadau dysgu sy'n deillio o fywyd go iawn, megis coginio, siopa, garddio, paratoi prydau bwyd, ac ymweld â'r parc a'r llyfrgell. Gall gofalwyr plant mewn amgylchedd cartref ymateb i sefyllfaoedd wrth iddynt godi hefyd – mae diwrnod heulog neu eira annisgwyl yn gyfle gwych i chwarae a dysgu yn yr awyr agored. Maent mewn sefyllfa ddelfrydol i ofalu am blant anabl gan eu bod yn medru cymryd eu hanghenion unigol i ystyriaeth. Ac os yw'r plant wedi blino neu'n anhwylyd, gallant fynd i orwedd a chymryd pethau gan bwyll.

Pan fyddwch wedi penderfynu ar ofal plant a ddarperir mewn amgylchedd cartref, bydd angen i chi ddewis rhwng gwarchodwr plant neu nani. Mae gwarchodwyr plant yn gweithio yn eu cartrefi eu hunain, tra bod nanis yn gweithio yng nghartref y plant y maent yn gofalu amdanynt. Fel rheol, mae gwarchodwyr plant yn gofalu am blant o deuluoedd eraill yn ogystal â'ch plant chi, tra bod nanis yn gweithio i un teulu ar y tro.

Gwarchodwyr plant cofrestredig

Fel rheol, mae gwarchodwyr plant cofrestredig yn hunangyflogedig ac maent yn gweithio yn eu cartrefi eu hunain ac yn gofalu am blant pobl eraill. Mae'n ofynnol yn ôl y gyfraith i warchodwyr plant sy'n gofalu am blant dan 8 oed gael eu cofrestru a'u harolygu gan Arolygiaeth Safonau Gofal Cymru (ASGC) yng Nghymru neu Ofsted yn Lloegr. Mae'n rhaid i bob gwarchodwr plant newydd gwblhau cwrs hyfforddi Cyflwyno Arferion Gofal Plant (yn y Cartref), a gallant feddu ar gymwysterau perthnasol eraill hefyd. Dylai pob gwarchodwr plant cofrestredig gael yswiriant atebolrwydd cyhoeddus, archwiliad iechyd, datgeliad manwl gan y Swyddfa Cofnodion Troseddol, a thystysgrif ddilys mewn cymorth cyntaf ar gyfer pobl sy'n gweithio gyda phlant.

Y MANTEISION SY'N GYSYLLTIEDIG Â DEFNYDDIO GWARCHODWYR PLANT:

- ✓ maent wedi eu cofrestru ac maent yn cael eu harolygu'n rheolaidd gan ASGC neu Ofsted
- ✓ gall eich plentyn greu perthynas agos, un i un â'r sawl sy'n gofalu amdano
- ✓ maent yn hunangyflogedig fel rheol
- ✓ gellir gofalu am frodyr a chwiorydd gyda'i gilydd
- ✓ maent wedi cael archwiliad meddygol
- ✓ mae ganddynt eu hyswiriant atebolrwydd cyhoeddus eu hunain
- ✓ maent yn meddu ar dystysgrif ddilys mewn cymorth cyntaf
- ✓ gallant gynnig oriau hbylg
- ✓ bydd eich plentyn yn cymysgu â phlant o wahanol oedrannau o deuluoedd eraill
- ✓ maent yn gofalu am grwpiau bach o blant a gallant gymryd anghenion unigol pob plentyn i ystyriaeth
- ✓ bydd eich plentyn yn derbyn gofal mewn amgylchedd sy'n debyg iawn i'w gartref
- ✓ bydd eich plentyn yn derbyn gofal yn ei gymuned ei hun, a gall fynd yn rhwydd i glybiau a gweithgareddau lleol.

Nanis

Mae nanis yn gweithio yng nghartref teulu ac yn gofalu am blentyn neu blant y teulu hwnnw. Bydd rhai nanis yn byw yn y cartref, bydd nanis eraill yn dod i'r cartref i weithio bob dydd, a bydd rhai eraill yn gweithio i ddau neu fwy o deuluoedd. Yn wahanol i warchodwyr plant, nid oes yn rhaid i nanis gael eu cofrestru a'u harolygu. Bydd llawer o nanis wedi cael hyfforddiant priodol ond ni cheir unrhyw ofnyon cyfreithiol sy'n pennu'r hyfforddiant y dylent ei gael, nifer y plant y gallant ofalu amdanynt, neu'r angen am ddatgeliad gan y Swyddfa Cofnodion Troseddol.

Y MANTEISION SY'N GYSYLLTIEDIG Â CHYFLOGI NANI:

- ✓ gall eich plentyn greu perthynas agos, un i un â'r sawl sy'n gofalu amdano yn eich cartref eich hunan
- ✓ mae eiddo personol eich plentyn wrth law, megis teganau, llyfrau, bwyd ac ati
- ✓ gellir gofalu am frodyr a chworydd gyda'i gilydd
- ✓ mae modd i chi reoli trefn arferol, deiet, gweithgareddau ac amgylchedd chwarae eich plentyn i raddau helaeth iawn
- ✓ gall nanis gynnig oriau mwy hyblyg na rhai mathau eraill o ofal plant
- ✓ gall nanis gynnig gwasanaeth gwarchod plant gyda'r nos, gofalu am eich plentyn pan fyddwch i ffwrdd, neu fynd gyda chi ar eich gwyliau
- ✓ nid oes yn rhaid i chi na'ch plentyn deithio i'r lleoliad gofal plant
- ✓ bydd eich plentyn yn derbyn gofal yn ei gymuned ei hun, a gall fynd yn rhywyd i glybiau a gweithgareddau lleol
- ✓ gallant ofalu am eich plentyn pan fydd yn sâl.

Gwarchodwyr plant sy'n gofalu am blant dros 7 oed

Nid oes yn rhaid i warchodwyr plant sy'n gofalu am blant 8 oed neu hŷn yn unig gael eu cofrestru na'u harolygu gan ASGC neu Ofsted, ac nid ydynt yn cael eu rheoli gan safonau cenedlaethol ar gyfer gwarchodwyr plant.

Mae gwarchodwyr plant sy'n gofalu am blant dros 7 oed yn darparu gofal cyn ysgol ac ar ôl ysgol, ac maent yn mynd â'r plant i'r gweithgareddau y byddant yn eu mynychu ar ôl oriau ysgol.

Y MANTEISION SY'N GYSYLLTIEDIG Â DEFNYDDIO GWARCHODWYR PLANT SY'N GOFALU AM BLANT DROS 7 OED:

- ✓ maent yn hunangyflogedig fel rheol
- ✓ bydd eich plentyn yn derbyn gofal gyda phlant o oedran tebyg
- ✓ gallant ddarparu gofal cyn ysgol, ar ôl ysgol ac yn ystod gwyliau ysgol
- ✓ gallant gynnig oriau mwy hyblyg na rhai mathau eraill o ofal plant
- ✓ bydd eich plentyn yn derbyn gofal mewn grwpiau bach mewn amgylchedd sy'n debyg iawn i'w gartref, a bydd yn cael sylw un i un yn aml
- ✓ bydd eich plentyn yn derbyn gofal yn ei gymuned ei hun, a gall fynd yn rhwydd i glybiau a gweithgareddau lleol.

Gofalwyr plant sydd wedi'u cymeradwyo

Yn Lloegr, gall nanis a gwarchodwyr plant sy'n gofalu am blant dros 7 oed ddewis cael eu cymeradwyo. Dewis gwirfoddol yw hwn i ofalwyr plant nad yw'n ofynnol iddynt gofrestru yn ôl y gyfraith. Er mwyn cael eu cymeradwyo, mae'n rhaid i nanis a gwarchodwyr plant sy'n gofalu am blant dros 7 oed feddu ar gymhwyster cydnabyddedig mewn gofal plant neu fod wedi dilyn cwrs rhagarweiniol ar ofal plant, ac mae'n rhaid bod ganddynt dystysgrif ddilys mewn cymorth cyntaf i blant ynghyd â datgeliad manwl gan y Swyddfa Cofnodion Troseddol. Mae cynllun tebyg yn cael ei ddatblygu yng Nghymru ar hyn o bryd.

I gael rhagor o wybodaeth am y Cynllun Cymeradwyo Gofal Plant sy'n bodoli yn Lloegr, trowch at www.childcareapprovalscheme.co.uk.

**Ble mae dechrau
chwilio**

Cyn dechrau chwilio am warchodwr plant neu nani, meddylwch am y math o berson yr ydych am ei gael i ofalu am eich plant. Pa lefel y byddech yn dymuno i'r person fod wedi'i chyrraedd o safbwynt cymwysterau neu brofiad? Pa weithgareddau yr hoffech chi i'r person eu gwneud gyda'r plant? Meddylwch am eich dull chi eich hun o fagu plant, a ph'un a fyddech yn hoffi cael rhywun sydd â'r un dull â chi neu rywun i weithio mewn modd a fyddai'n cyd-fynd â hynny.

Y ffordd orau o ddechrau chwilio am warchodwyr plant a nanis yw trwy ofyn i bobl yr ydych yn eu hadnabod am gyngor. Dywedwch wrth gyfoedion, ffrindiau ac aelodau'r teulu eich bod yn chwilio am ofal plant. Efallai y byddant yn gallu argymhell gwarchodwr plant neu nani ar eich cyfer. Ond cadwch feddwl clir – chi fydd yn penderfynu yn y pen draw, ac efallai na fydd yr hyn sy'n addas i'ch cymydog yn addas i chi.

Dod o hyd i warchodwr plant

Gall eich Gwasanaeth Gwybodaeth Plant lleol roi rhestr i chi o'r gwarchodwyr plant cofrestredig sydd â lleoedd gwag. Efallai y bydd y gwasanaeth hwn yn medru rhoi gwybodaeth ychwanegol i chi hefyd, megis manylion yr ysgolion a'r cylchoedd chwarae y gall gwarchodwyr plant fynd â'ch plentyn iddynt neu gasglu'ch plentyn ohonynt, neu fanylion sy'n dangos p'un a oes ganddynt ardd neu anifeiliaid anwes.

Gallwch gael manylion am eich Gwasanaeth Gwybodaeth Plant agosaf a chwilio am warchodwyr plant drwy droi at wefan ChildcareLink, sef www.childcarelink.gov.uk, neu drwy ffonio'r Is-adran Plant a Theuluoedd ar 029 2082 6802.

Os ydych yn chwilio am warchodwr

plant sy'n gofalu am blant dros 7 oed, gallech fynd i'ch ysgol leol i weld a yw'r staff yno'n gwybod am rai neu'n cadw rhestr o rai.

Dod o hyd i nani

Hysbysebwbch yn eich papur lleol neu mewn cylchgronau arbenigol ar gyfer teuluoedd sy'n gweithio. Os hoffech gyflogi rhywun sydd newydd gael ei hyfforddi, cysylltwch â cholegau lleol sy'n cynnig cyrsiau mewn gofal plant. Ar y llaw arall, gallech ddefnyddio asiantaeth nanis. Bydd asiantaeth o'r fath yn codi ffi am baratoi rhestr o nanis addas ar eich cyfer. Bydd asiantaeth dda yn cynnal ei harchwiliadau ei hun cyn rhoi enw nani ar ei llyfrau. Gallwch ddod o hyd i asiantaeth drwy chwilio ar y we, edrych mewn cylchgronau arbenigol i deuluoedd sy'n gweithio, neu edrych yn llyfr ffôn y Tudalennau Melyn.

Dechrau'n gynnar

Mae rhai rhieni'n ddigon ffodus i ddod o hyd i'r gwarchodwr plant neu'r nani iawn bron ar unwaith, ond gallai gymryd sawl mis i chi wneud hynny. Caniatewch ddigon o amser ar gyfer casglu rhestrau o enwau gwarchodwyr plant neu hysbysebu am nani, llunio rhestr fer, cynnal cyfweiliadau a dewis person addas. Byddwch am ganiatáu digon o amser i'ch plentyn ymgyfarwyddo â'i ofalwr newydd hefyd, felly mae'n syniad da dechrau chwilio'n gynnar.

Barn rhieni

“Fe ddechreun ni chwilio am warchodwr plant dri mis cyn i mi ddychwelyd i’r gwaith. Fe fuon ni’n ffodus iawn, oherwydd roeddwn yn teimlo’n gyfforddus ar unwaith yng nghartref Nicola ac fe wnaeth hi a Jasmine glicio yn syth. Mae gwybod bod fy merch i’n hapus ac yn ddiogel yng ngofal Nicola yn ei gwneud yn llawer haws i mi ddychwelyd i’r gwaith.”

Mrs HC, Swydd Hertford

“Mae rhannu nani yn drefniant perffaith. Mae’n drefniant cost-effeithiol ac mae’n hyblyg iawn hefyd, ac mae’r nani yn fy helpu i ddiwallu’r anghenion sydd gennyf o ran gofal plant. Mae hi fel aelod o’r teulu.”

Mrs KS, Caint

“Mae gwarchodwr plant fy merch yn gwneud cymaint o bethau gyda hi yn ystod gwyliau ysgol – coginio, mynd ar dripiâu, gwneud gweithgareddau – dyna pam y gwnaethon ni ei dewis hi.”

Mrs HG, Leeds

Dewis gwarchodwr plant

Gwarchodwr Plant
wyddys i'w gwarchodwr plant
wyddys i'w gwarchodwr plant
wyddys i'w gwarchodwr plant
wyddys i'w gwarchodwr plant
wyddys i'w gwarchodwr plant

Pan fydd gennych restr o enwau gwarchodwyr plant, lluniwch restr fer. Gorau po fwyaf o wybodaeth y gallwch ei chael gan y Gwasanaeth Gwybodaeth Plant, oherwydd bydd hynny'n ei gwneud yn haws i chi lunio rhestr fer. Peidiwch â dibynnu'n gyfan gwbl ar restr o warchodwyr plant sydd â lleoedd gwag. Fe dalai'r ffordd i chi ffonio rhai eraill hefyd, oherwydd gallai fod ganddynt leoedd sy'n dod yn wag yn y dyfodol. Yn ogystal, ceisiwch gadw meddwl mor agored ag sy'n bosibl yn ystod y cyfnod hwn. Er enghraifft, gallai'r rhestr fod yn dangos nad oes gan warchodwr plant ardd, ond ni fydd y rhestr yn dweud wrthyhch ei fod ef/ei bod hi'n mynd â'r plant i'r ardal chwarae yr ochr arall i'r heol bob dydd.

Gwnewch restr o gwestiynau i'w gofyn i'r gwarchodwr plant pan fyddwch yn ei ffonio am y tro cyntaf. Gall fod yn anodd iawn gwybod lle i ddechrau, a bydd cael rhestr ysgrifenedig o'ch blaen yn ddefnyddiol i'ch atgoffa o'r hyn y dylech ei ofyn. Soniwch am oedran eich plentyn, a soniwch am y diwrnodau a'r oriau y bydd angen gofalu amdano. Efallai y byddwch am ofyn rhai cwestiynau byr am bethau sy'n bwysig i chi hefyd, er enghraifft, faint o amser y mae'r gwarchodwr plant yn ei dreulio allan o'r tŷ a pha fath o fwyd y mae'n ei baratoi.

Os byddwch yn ffonio'r gwarchodwr plant yn ystod y dydd, cofiwch ei bod yn debygol iawn y bydd ef/hi'n gofalu am blant. Felly, gofynnwch bob amser a yw'n gyfleus i siarad a chadwch eich cwestiynau'n fyr. Os yw'r gwarchodwr plant yn ymddangos yn addas, trefnwch ddiwrnod ac amser i ymweld ag ef/hi.

Ymweld â'r gwarchodwr plant

Gwnewch apwyntiadau i weld o leiaf dau neu dri o warchodwyr plant. Yn ddefnyddiol, dylech ymweld â hwy pan fo plant yno er mwyn gweld p'un a yw'r awyrgylch yn un hapus a phrysur. Os ydych am drafod unrhyw fater yn fanylach, gallech drefnu ail ymweliad ar adeg dawelach.

Gofynnwch i'r gwarchodwr plant fynd â chi o gwmpas y tŷ, gan gynnwys yr ystafell ymolchi a'r manau lle bydd eich plentyn yn bwyta, cysgu a chwarae. Edrychwch ar y teganau, y llyfrau a'r cyfarpar i wneud yn siŵr bod popeth yn lân ac yn ddiogel.

Evch â'ch plentyn gyda chi os yw hynny'n bosibl er mwyn gweld sut groeso y bydd yn ei gael gan y grŵp. Cofiwch fynd â phapur a beiro gyda chi er mwyn gwneud nodiadau. Defnyddiwch "Fy nodiadau yn ystod cyfweiliad" ar dudalennau 52-53 os yw hynny o unrhyw gymorth i chi.

AELODAU'R NCMA

Os yw eich gwarchodwr plant yn aelod o'r Gymdeithas Genedlaethol Gwarchod Plant (NCMA), mae'n dangos ei fod ef/ei bod hi wedi ymrwymo i'r proffesiwn. Caiff pob aelod wybodaeth yn rheolaidd i'w cynorthwyo i gynnig y gwasanaeth gorau posibl. Mae'r gwarchodwyr plant sy'n gofalu am blant dros 7 oed ac sy'n aelodau o'r NCMA yn gallu ymrwymo i weithio tuag at safonau ansawdd hefyd. Mae'r safonau hynny'n cwmpasu pob agwedd ar waith gwarchod plant.

HYFFORDDIANT I WARCHODWYR PLANT

Gall gwarchodwyr plant ddatblygu eu gyrfaedd drwy gael hyfforddiant a thrwy gwblhau cymhwyster megis Diploma CACHE mewn Gofal Plant yn y Cartref (teitl blaenorol y cymhwyster oedd y Dystysgrif mewn Arferion Gwarchod Plant). Mae'r Diploma yn cynnwys pum uned sy'n astudio gwahanol agweddau ar ofalu am blant.

SICRHAU ANSAWDD

Mae cynlluniau sicrhau ansawdd yr NCMA yn cynnwys gwaith asesu trwydd, ac maent yn fwy manwl na'r broses gofrestru sylfaenol. Mae cynllun NCMA Quality First wedi'i lunio ar gyfer gwarchodwyr plant unigol, ac mae cynllun NCMA Plant yn Gyntaf wedi'i lunio ar gyfer rhwydweithiau gwarchod plant. Mae'r ddau gynllun yn cynorthwyo gwarchodwyr plant i ddarparu gofal plant o safon. Maent yn eu hannog i ystyried y modd y maent yn cyflawni eu gwaith, ac yn eu hannog hefyd i ddilyn llwybr a fydd yn eu galluogi i sicrhau datblygiad proffesiynol parhaus.

Cwestiynau i'w gofyn

Cyn ymweld â gwarchodwr plant, neilltuwch ychydig amser i feddwl am yr holl bethau yr ydych yn chwilio amdanynt mewn gwarchodwr plant. Gwnewch restr o gwestiynau – gall y rhai a nodir isod fod yn fan cychwyn i chi. Peidiwch â phoeni am ofyn cwestiynau oherwydd mae gwarchodwyr plant wedi hen arfer â hynny.

Y GWARCHODWR PLANT

- ✓ Ers pryd rydych chi wedi bod yn warchodwr plant?
- ✓ Beth rydych chi'n ei fwynhau fwyaf am y swydd?
- ✓ Pam y gwnaethoch chi benderfynu bod yn warchodwr plant?
- ✓ Ydych chi'n aelod o'r NCMA?
- ✓ A oes gennych chi unrhyw gymwysterau perthnasol? Pa hyfforddiant rydych chi wedi'i gael?
- ✓ Ydych chi'n perthyn i grŵp neu rwydwaith gwarchod plant?
- ✓ Ydych chi'n rhan o gynllun sicrhau ansawdd?

Y LLEOLIAD

- ✓ Faint o blant eraill rydych chi'n gofalu amdanynt? Faint yw eu hoed? Ers pryd rydych chi wedi bod yn gofalu amdanynt?
- ✓ A oes gennych chi blant eich hunan? Os felly, faint yw eu hoed?
- ✓ Allwch chi ddisgrifio diwrnod neu wythnos nodweddiadol yn eich swydd fel gwarchodwr plant?
- ✓ Sut rydych chi'n sicrhau eich bod yn cynnal perthynas weithio dda â'r rhieni?
- ✓ Pa drefniadau sydd mewn grym ar gyfer prydau bwyd a byrbrydau?
- ✓ Beth sy'n ymddygiad annerbyniol yn eich barn chi, a sut rydych chi'n ymdrin ag ymddygiad o'r fath?
- ✓ Pa wyliau ac achlysuron arbennig rydych chi'n eu dathlu, a sut rydych chi'n eu dathlu?
- ✓ Beth fydddech chi'n ei wneud mewn argyfwng a fyddai'n effeithio anoch chi neu un o'r plant?
- ✓ Ydych chi'n mynd â'r plant allan yn y car o gwbl? Os felly, oes gennych chi yswiriant priodol, gwregysau diogelwch a seddi car pwrpasol?
- ✓ Ydych chi a'r plant yn mynd allan yn rheolaidd yn ystod yr wythnos?
- ✓ Ydych chi'n trefnu unrhyw dripliau arbennig o gwbl?
- ✓ A oes gennych chi anifeiliaid anwes, neu ardd?
- ✓ Pa drefniadau sydd mewn grym ar gyfer gwyliau – ein gwyliau ni a'ch gwyliau chi?
- ✓ Sut rydych chi'n gwneud yn siŵr bod anghenion unigol pob plentyn yn cael eu diwallu?

Y GWAITH PAPUR

- ✓ A fyddai'n bosibl i mi weld eich tystysgrifau cofrestru a'ch tystysgrifau yswiriant?
- ✓ A fyddai'n bosibl i mi weld adroddiad arolygu ASGC neu Ofsted mewn perthynas â chi?
- ✓ A fyddai'n bosibl i mi weld unrhyw dystlythyrau gan rieni?

Dewis nani

Mae sawl ffordd o ddod o hyd i nani. Asiantaethau a hysbysebion preifat yw'r ddwy ffordd fwyaf poblogaidd.

Mae cannoedd o asiantaethau nanis yn y DU. Fel rheol, mae asiantaethau'n codi ffi ar rieni am ddod o hyd i nani sy'n addas ar eu cyfer, ac mae nifer ohonynt yn cynnig gwasanaeth 'ôl-ofal' hefyd er mwyn helpu i sicrhau bod y trefniant yn un llwyddiannus.

Bydd asiantaeth dda yn cynnal nifer o archwiliadau cyn rhoi nani ar ei llyfrau. Efallai y bydd y nanis yn cael cyfweliad, efallai y bydd hanes eu cyflogaeth a'u tystlythyrau'n cael eu gwirio, ac efallai y bydd datgeliad manwl ar gael gan y Swyddfa Cofnodion Troseddol mewn perthynas â hwy. Yn ogystal, bydd yr asiantaeth yn rhoi gwybod i chi am eich rhwymedigaethau cyfreithiol wrth gyflogi nani.

Os byddwch yn hysbysebu am nani mewn cyhoeddiadau megis 'Nursery World' neu 'The Lady', neu'n hysbysebu ar y we, bydd angen i chi wneud yn siŵr eich bod yn gwirio pob tystlythyr yn ofalus cyn penodi unrhyw un.

P'un a fyddwch yn defnyddio asiantaeth i ddod o hyd i nani neu'n hysbysebu am un ar eich liwt eich hun, bydd gennych restr fer o nanis i'w cyfweld yn y pen draw.

Awgrymiadau ar gyfer cyfweld

1. Dilynwch eich greddf

Bydd gennych syniad go dda o'r math o berson yr ydych yn chwilio amdano i ofalu am eich plant. Fodd bynnag, daliwch ati i chwilio os nad ydych yn teimlo'n hollol gysurus – hyd yn oed os yw'r person yr ydych yn ei gyfweld yn bodloni'r holl ofynion, yn meddu ar y cymwysterau uchaf ac yn dwyn yr argymhellion gorau.

2. Gofynnwch am ail farn

Gofynnwch i rywun arall eich cynorthwyo i gyfweld – eich partner, ffrind neu berthynas. Gallant fod o gymorth i gefnogi eich barn a gallant fod yn dyst i bob peth a gaiff ei ddweud.

3. Gofynnwch iddynt ddod yn ôl

Mae'n syniad da gwahodd eich nani yn ôl am ail "gyfweliad gweithio" fel y gall dreulio mwy o amser gyda'ch teulu.

4. Cyflwynwch eich plant

Mae'n bwysig bod eich nani yn medru sefydlu perthynas agos â'ch plant yn fuan. Yn aml, bydd hyn yn amlwg pan fyddant yn cwrdd am y tro cyntaf. Chi sydd i benderfynu pryd y bydd eich plant a'ch darpar nani yn cwrdd â'i gilydd am y tro cyntaf, ond mae'r ail gyfweliad yn gyfle da oherwydd byddwch wedi cael amser erbyn hynny i wneud yn siŵr eich bod yn hapus â'r ymgeisydd (ymgeiswyr).

5. Cyfnod cynefino

Cytunwch ar gyfnod prawf gyda'ch nani cyn iddo/iddi dderbyn y swydd yn llawn amser. Gallai'r cyfnod hwnnw amrywio o wythnos i dri mis o ran hyd. Rhowch fanylion y cyfnod prawf yn y contract, a thalwch eich nani am y cyfnod hwnnw.

"Roeddwn i a'm ffrind am rannu nani, a bu cyfweld ymgeiswyr ar y cyd o gymorth i ni fod yn glir ynghylch yr hyn yr oeddem am ei gael allan o'r trefniant. Mae'n gymorth mawr cael rhywun y gallwch ymddiried ynddo wrth wneud penderfyniad mor bwysig."
Mrs KS, Caint

Cwestiynau i'w gofyn

Holwch y nanis am eu sgiliau, eu profiad a'u rhinweddau personol. Gwnewch restr o gwestiynau sy'n bwysig i chi – gall y rhai canlynol fod yn fan cychwyn i chi:

- ✓ Pam y gwnaethoch chi benderfynu bod yn nani?
- ✓ Beth rydych chi'n ei fwynhau fwyaf am y swydd?
- ✓ Disgrifiwch y plant yr ydych wedi gofalu amdanynt yn y gorffennol.
- ✓ Pa fath o weithgareddau y byddech chi'n eu gwneud gyda fy mhlant?
- ✓ Pa fath o brydau bywd a byrbrydau rydych chi'n mwynhau eu paratoi ar gyfer y plant?
- ✓ Beth sy'n ymddygiad annerbyniol yn eich barn chi, a sut rydych chi'n ymdrin ag ymddygiad o'r fath?
- ✓ Beth fyddech chi'n ei wneud mewn argyfwng?
- ✓ I ble rydych chi'n mwynhau mynd â'r plant?
- ✓ Beth rydych chi'n ei fwynhau fwyaf ynghylch gofalu am blant?
- ✓ Beth yw'r peth gorau yr ydych wedi'i gyflawni ers bod yn nani?
- ✓ Sut rydych chi'n cyfathrebu â'r rhieni yr ydych yn gweithio gyda nhw?
- ✓ Beth, yn eich barn chi, yw rhinweddau pwysicaf nani dda?

GWNEWCH YN SIŴR EICH BOD YN GWIRIO'R CANLYNOL:

- ✓ tystlythyrau
- ✓ prawf o bwy yw'r person, gan gynnwys rhywbeth â llun y person arno
- ✓ tystysgrif gymeradwyo os oes un gan y person
- ✓ trwydded yrru lawn a glân os oes un gan y person
- ✓ tystysgrif cymorth cyntaf
- ✓ unrhyw dystysgrifau sy'n nodi cymwysterau.

GWNEWCH YN SIŴR EICH BOD YN TRAFOD Y CANLYNOL:

- ✓ eich syniadau a'ch rheolau mewn perthynas â rheoli ymddygiad
- ✓ yr oriau yr ydych yn disgwyl i'r nani eu gweithio a'r dyletswyddau yr ydych yn disgwyl i'r nani eu cyflawni
- ✓ faint rydych yn bwriadu ei dalu a'r dull o dalu
- ✓ ffyrdd o gadw eich plentyn yn ddiogel
- ✓ rheolau sylfaenol – gallai'r rhain gynnwys rheolau yr ydych yn disgwyl i'r plant eu dilyn yn ogystal â'r rheolau sy'n berthnasol i'r nani tra'i fod ef/ei bod hi'n byw yn eich cartref
- ✓ materion yn ymwneud â defnyddio'r car
- ✓ llety (os bydd y nani'n byw yn eich cartref).

**Sicrhau bod y
trefniant yn
gweithio**

Cymerwch amser i wneud yn siŵr bod eich plentyn yn gwbl gartrefol gyda'r person newydd sy'n gofalu amdano. Cynyddwch yr amser yr ydych yn eu gadael gyda'i gilydd yn raddol. Gadewch nhw am ryw hanner awr i ddechrau tra byddwch chi'n mynd allan am ychydig i siopa. Dywedwch wrth eich plentyn eich bod yn mynd bob tro (peidiwch â mynd allan heb yn wybod iddo), a gwnewch yn siŵr ei fod yn gwybod eich bod yn dod nôl. Os yw eich plentyn yn cael ei adael yng nghartref y gwarchodwr plant, gadewch un o'i deganau gydag ef neu eitem sy'n gysur iddo, neu gadewch rywbeth sy'n eiddo i chi gan ofyn iddo ofalu amdano. Pan fydd y nani yn dod i'ch cartref, gadewch ddigon o bethau allan fel bod gan y nani a'r plant ddigon i'w difyrru a'u cadw'n brysur.

Cytunwch ar "gyfnod cynefino" gyda'ch gwarchodwr plant neu'ch nani, a rhowch fanylion y cyfnod hwn yn y contract. Bydd modd i'r gofalwr plant neu'r rhieni ddod â'r trefniant i ben yn ystod y cyfnod hwn heb roi'r rhybudd arferol sy'n gysylltiedig â gadael swydd.

Contractau

P'un a ydych yn cyflogi nani neu'n gwneud trefniadau gyda gwarchodwr plant, mae'n hanfodol eich bod yn cytuno ar gontract ysgrifenedig. Mae hynny'n golygu y bydd disgwyliadau pawb yn glir o'r cychwyn cyntaf. Adolygwch eich contract yn rheolaidd, a gwnewch yn siŵr bod unrhyw newidiadau y cytunir arnynt yn cael eu nodi, yn cael eu llofnodi gan y ddau barti, ac yn cael eu dyddio.

YR HYN Y DYLLID EI ROI MEWN CONTRACT NANI

Trafodwch y swydd yn fawr gyda'ch nani, a neilltuwch amser i fynd drwy'r contract a chytuno arno. Bydd y contract yn nodi pob agwedd ar y swydd yn glir, a bydd yn gytundeb cyfreithiol rhyngoch chi a'ch nani. Dylai'r contract gynnwys y manylion canlynol:

- ✓ disgrifiad swydd ac oriau gwaith
- ✓ cyflog a'r dull o dalu y cytunwyd arno
- ✓ lwfansau gwyliau a seibiannau
- ✓ y trefniadau os yw'r nani neu'r plentyn yn sâl
- ✓ y trefniadau o safbwynt talu treuliau
- ✓ rheolau'r cartref a manylion y llety (os yw'r nani yn byw yn eich cartref)
- ✓ cytundebau'n ymwneud â rheoli ymddygiad
- ✓ caniatâd i fynd â'r plant allan, rhoi bath i'r plant, rhoi eli haul ar eu croen, tynnu lluniau ohonynt ac ati
- ✓ cyfnod o rybudd.

I gael rhagor o wybodaeth am gyflogi nani, darllenwch "Employing an Approved Childcarer". Gallwch lawrlwytho copi o'r llyfryn trwy glicio ar fotwm 'FAQs' ar y wefan ganlynol: www.childcareapprovalscheme.co.uk

Y MANYLION A GAIFF EU RHOI MEWN CONTRACT GWARCHODWR PLANT

Yn ôl y gyfraith, mae'n rhaid i warchodwyr plant yng Nghymru a Lloegr gael cytundeb ysgrifenedig gyda rhieni neu warcheidwaid pob plentyn y maent yn gofalu amdano. Mae llawer o warchodwyr plant yn defnyddio contract yr NCMA, ond bydd unrhyw ddogfen a gaiff ei llofnodi gan y ddau barti yn gytundeb cyfreithiol. Bydd y materion canlynol ymhlith y rhai y bydd angen i chi gytuno arnynt:

- ✓ ffi'r gwarchodwr plant
- ✓ unrhyw gostau ychwanegol, er enghraifft, ar gyfer prydau bwyd, nwyddau ymolchi neu dripiâu
- ✓ yr adegau y mae'r gwarchodwr plant ar gael
- ✓ unrhyw ffioedd ychwanegol, er enghraifft, yn ystod gwyliau cyhoeddus neu y tu allan i oriau gwaith arferol
- ✓ y trefniadau ar gyfer gwyliau'r teulu a gwyliau'r gwarchodwr plant
- ✓ y trefniadau pan fydd eich plentyn neu'r gwarchodwr plant yn sâl
- ✓ blaendaliadau neu daliadau cadw lle
- ✓ cyfnod o rybudd.

Adolygu eich contract

Mae'r NCMA yn argymhell eich bod chi a'ch gofalwr plant yn adolygu eich contract bob chwech neu ddeuddeg mis. Mae hynny'n golygu y byddwch hefyd yn cael cyfle i drafod cynnydd eich plentyn a thrafod sut mae pethau'n mynd.

Rhoi rhybudd

Os ydych chi (neu'r gofalwr plant) am ddod â'r contract i ben neu newid y trefniadau, dylech chi (neu'r gofalwr plant) roi rhybudd ysgrifenedig ynghylch hynny i'r person arall. Os nad ydych chi (neu'r gofalwr plant) yn gallu aros i'r cyfnod o rybudd ddod i ben, neu'n amharod i wneud hynny, mae'n rhaid i chi (neu'r gofalwr plant) dalu i'r person arall y ffioedd gofal plant a fyddai wedi bod yn ddyledus yn ystod y cyfnod hwnnw o rybudd.

Mae'n bwysig siarad

Mae cyfathrebu'n rheolaidd yn hanfodol os ydych am gynnal perthynas weithio dda â'ch gwarchodwr plant neu'ch nani. I ddechrau, bydd angen i'ch gofalwr plant gael gwybodaeth am y canlynol:

- ✓ unrhyw alergedd a/neu gyflwr meddygol sy'n berthnasol i'ch plentyn
- ✓ unrhyw fwyd y mae'n ei hoffi'n fawr neu'n ei gasáu
- ✓ hoff deganau, gweithgareddau, llyfrau neu eitemau sy'n gysur iddo
- ✓ patrymau cysgu
- ✓ geiriau arbennig am bethau.

Yna, ar ddechrau pob diwrnod, cofiwch sôn am unrhyw beth a allai effeithio ar hwy! neu ymddygiad eich plentyn, megis noson wael o gwsg. Mae'n ddefnyddiol cadw dyddiadur y gallwch chi a'ch gofalwr plant ei ddefnyddio i wneud nodiadau.

Neilltuwch amser yn rheolaidd i siarad â'ch gwarchodwr plant neu'ch nani am gynnydd eich plentyn. Gallech fod yn siarad â'ch gilydd un noson yr wythnos ar y ffôn. Cynlluniwch gyfarfodydd â hwy, bob chwe mis efallai, i adolygu eich contract a thrafod unrhyw newidiadau y gallech chi neu'ch gwarchodwr plant fod am eu gwneud.

Os oes problemau'n codi

Os oes unrhyw beth yn eich poeni, dylech siarad â'ch nani neu'ch gwarchodwr plant ar unwaith oherwydd gall pryderon ddwysáu y tu hwnt i bob rheswm weithiau. Ceisiwch annog eich gwarchodwr plant neu'ch nani i wneud yr un peth. Gellir datrys y rhan fwyaf o anawsterau drwy gael sgwrs gyfeillgar neu drwy gyfeirio at y contract gyda'ch gilydd. Ystyriwch p'un a yw'r gŵyn sydd gennych yn ymwneud â'r gwarchodwr plant neu'r nani, neu'n ymwneud ag ansawdd ei waith/gwaith.

Os nad yw cyfarfod â'ch gwarchodwr plant neu'ch nani yn datrys problem, gallwch gael cyngor drwy ffonio Llinell Wybodaeth yr NCMA yn rhad ac am ddim ar 0800 169 4486.

Cymorth gyda chostau gofal plant

Gall talu am ofal plant lyncu cyfran fawr o incwm eich cartref. Gwnewch yn siŵr eich bod yn gwybod pa gymorth ariannol sydd ar gael cyn gwneud unrhyw benderfyniadau.

Os ydych yn defnyddio gwarchodwr plant cofrestredig, gallai fod modd i chi hawlio'r elfen gofal plant sy'n perthyn i'r Credyd Treth Gwaith. Mae'r elfen honno ar gael i rieni sy'n defnyddio gofal plant cofrestredig. Gallai hynny eich helpu i dalu'r gost sy'n gysylltiedig â ffioedd gofal plant.

I gael rhagor o wybodaeth am gredydau treth

Ffoniwch y Llinell Gymorth Credydau Treth ar 0845 302 1489 (Cymraeg) neu 0845 300 3900 (Saesneg), neu trowch at www.hmrc.gov.uk/childcare.

I gael rhagor o wybodaeth am dalebau gofal plant a threth

Darllenwch daflen IR115 Cyllid y Wlad, 'Childcare Provided by Employers', neu trowch at www.inlandrevenue.gov.uk/childcare – gweler yr arweiniad i weithwyr.

My interview notes/Fy nodiadau yn ystod cyfweiliad

CHILDCARER 1/GOFALWR PLANT 1

Name/Enw:

Address/Cyfeiriad:

Phone number/Rhif ffôn:

Date and time of planned visit/

Dyddiad ac amser yr ymweliad a drefnwyd:

The childcarer/Y gofalwr plant:

I have checked/Rwyf wedi gwirio'r canlynol:

We discussed/Rydym wedi trafod y canlynol:

My interview notes/Fy nodiadau yn ystod cyfweiliad

CHILDCARER 2/GOFALWR PLANT 2

Name/Enw:

Address/Cyfeiriad:

Phone number/Rhif ffôn:

Date and time of planned visit/

Dyddiad ac amser yr ymweliad a drefnwyd:

The childcarer/Y gofalwr plant:

I have checked/Rwyf wedi gwirio'r canlynol:

We discussed/Rydym wedi trafod y canlynol:

The following terms of registration apply to the various categories/
Mae'r amodau cofrestru canlynol yn berthnasol i'r gwahanol categorïau

	Nanny/Nani	Registered childminder/ Gwarchodwr plant cofrestredig	Over-7s childminder/ Gwarchodwr plant sy'n gofalu am blant dros 7 oed
Registered with Ofsted or CSIW/Wedi cofrestru gydag ASGC neu Ofsted		●	
Has a Criminal Records Bureau disclosure/Datgeliad gan y Swyddfa Cofnodion Troseddol ar gael	○	●	○
Has a medical check/Yn cael archwiliad meddygol	○	●	○
Has their home inspected/ Archwiliad yn cael ei gynnal o'u cartref		●	
Works in their own home/ Yn gweithio yn eu cartref eu hunain		●	●
Works in the family home/ Yn gweithio yng nghartref y teulu	●		
Has public liability insurance/ Yn meddu ar yswiriant atebolrwydd cyhoeddus	○	●	○

- Applies to this category/Mae'n berthnasol i'r categori hwn
- Could apply to this category/Gallai fod yn berthnasol i'r categori hwn

The terms of registration of various categories/ 55 Amodau cofrestru gwahanol categorïau

	Nanny/Nani	Registered childminder/ Gwarchodwr plant cofrestredig	Over-7s childminder/ Gwarchodwr plant sy'n gofalu am blant dros 7 oed
Has first-aid training/ Yn cael hyfforddiant mewn cymorth cyntaf	○	●	○
Has a qualification or has attended an induction course/ Yn meddu ar gymhwyster neu wedi bod ar gwrs sefydlu	○	●	○
Allowed to look after a baby/ Yn cael gofalu am fabanod	●	●	
Allowed to look after children over 7/ Yn cael gofalu am blant dros 7 oed	●	●	●
Usually looks after children from one family/ Yn gofalu am blant o un teulu fel rheol	●		
Usually looks after children from more than one family/ Yn gofalu am blant o fwy nag un teulu fel rheol	○	●	●
Is usually an employee/ Yn weithiwr cyflog fel rheol	●		
Is usually self-employed/ Yn hunangyflogedig fel rheol		●	●

- Applies to this category/Mae'n berthnasol i'r categori hwn
- Could apply to this category/Gallai fod yn berthnasol i'r categori hwn

Where next?

National Childminding Association (NCMA)
Provides information about home-based childcare. NCMA does not provide details of available places.

Tel: 0800 169 4486
www.ncma.org.uk

Children and Families Division
Offers details of children's information services in Wales.

Tel: 029 2082 6802

ChildcareLink
Search for registered childcare in your area.

Tel: 0800 096 0296
www.childcarelink.gov.uk

Ble nesaf?

Y Gymdeithas Genedlaethol Gwarchod Plant (NCMA)
Mae'n darparu gwybodaeth am ofal plant yn y cartref. Nid yw'r NCMA yn darparu manylion am leoedd gwag sydd ar gael.

Ffôn: 0800 169 4486
www.ncma.org.uk

Yr Is-adran Plant a Theuluoedd
Mae'n rhoi manylion am wasanaethau gwybodaeth plant yng Nghymru.

Ffôn: 029 2082 6802

ChildcareLink
Mae'n eich galluogi i chwilio am wasanaethau gofal plant cofrestredig yn eich ardal.

Ffôn: 0800 096 0296
www.childcarelink.gov.uk

**My local Children's Information Service/
Fy Ngwasanaeth Gwybodaeth Plant lleol**

www.ncma.org.uk

Registered Charity/Elusen Gofrestredig 295981

CHCW 07/06